

Spis treści

Przedmowa XIX

Podziękowania XXIII

Wprowadzenie

Zarys treści i główne zagadnienia 2

Biologiczne ujęcie zachowania	3	Możliwości kariery w biopsychologii	8
Dziedzina psychologii biologicznej	4	Wykorzystywanie zwierząt w badaniach naukowych	9
Trzy główne rzeczy do zapamiętania z tej książki	5	Stopnie sprzeciwu	11
Biologiczne wyjaśnienia zachowania	6	NA ZAKOŃCZENIE: Mózg a przeżycia subiektywne	13

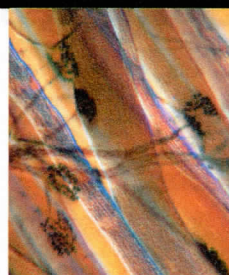
Rozdział 1

Komórki nerwowe i przewodnictwo nerwowe 18

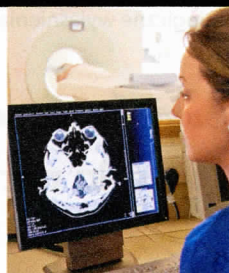
Podrozdział 1.1. Komórki układu nerwowego	19		
Neurony i komórki glejowe	19	Glej	23
Santiago Ramón y Cajal – pionier neurobiologii	19	Bariera krew–mózg	25
Budowa komórki zwierzęcej	20	Do czego potrzebna jest nam bariera krew–mózg?	25
Budowa neuronu	21	Jak działa bariera krew–mózg?	26
Różnice w budowie neuronów	23	Odżywianie neuronów u kręgowców	27
		NA ZAKOŃCZENIE: Neurony	27
Podrozdział 1.2. Impuls nerwowy	31		
Potencjał spoczynkowy neuronu	31	Przemieszczanie się (propagacja) potencjału czynnościowego	37
Siły działające na jony sodu i potasu	32	Oślonka mielinowa i przewodzenie skokowe	39
Do czego potrzebny jest potencjał spoczynkowy?	34	Okres refrakcji	40
Potencjał czynnościowy	34	Neurony lokalne	41
Prawo wszystko albo nic	35		
Molekularne podstawy potencjału czynnościowego	36	NA ZAKOŃCZENIE: Komunikacja między neuronami	42

Rozdział 2

Synapsy 48

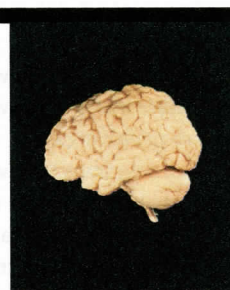
Podrozdział 2.1. Pojęcie synapsy	49		
Własności synaps	49	Synapsy hamujące	53
Szybkość odruchu i opóźnienie synaptyczne	50	Relacje pomiędzy EPSP, IPSP a potencjałem czynnościowym	54
Sumowanie czasowe	50	NA ZAKOŃCZENIE: Neuron jako element decyzyjny	55
Sumowanie przestrzenne	51		
Podrozdział 2.2. Zjawiska chemiczne w synapsie	58		
Odkrycie przewodnictwa chemicznego w synapsach	58	Aktywacja receptorów w komórce postsynaptycznej	63
Kolejność zjawisk chemicznych w synapsie	59	Inaktywacja i wychwyty zwrotny neuroprzekaźników	67
Rodzaje neuroprzekaźników	59	Ujemne sprzężenie zwrotne z komórki postsynaptycznej	68
Synteza neuroprzekaźników	61	Synapsy elektryczne	70
Magazynowanie neuroprzekaźników	62	Hormony	70
Wydzielanie i dyfuzja neuroprzekaźników	63	NA ZAKOŃCZENIE: Neuroprzekaźniki a zachowanie	72

Rozdział 3

Anatomia i metody badawcze 78

Podrozdział 3.1. Budowa układu nerwowego kręgowców	79		
Terminologia neuroanatomiczna	79	Wzgórze	89
Rdzeń kręgowy	81	Podwzgórze i przysadka mózgowa	89
Autonomiczny układ nerwowy	82	Jądra podstawy	90
Tyłomózgowie	84	Część podstawna przodomózgowia	90
Śródmózgowie	86	Hipokamp	90
Przodomózgowie	86	Układ komorowy	91
		NA ZAKOŃCZENIE: Jak się uczyć neuroanatomii	92
Podrozdział 3.2. Kora mózgu	95		
Organizacja kory mózgu	96	Wzlot i upadek lobotomii przedczołowej	100
Płat potyliczny	97	Funkcje kory przedczołowej	100
Płat ciemieniowy	98	W poszukiwaniu mechanizmów integracji	101
Płat skroniowy	98	NA ZAKOŃCZENIE: Funkcje kory mózgu	103
Płat czołowy	99		
Podrozdział 3.3. Metody badawcze	106		
Skutki uszkodzeń mózgu	106	Szukanie związków pomiędzy anatomią mózgu a zachowaniem	112
Efekty stymulacji mózgu	108	NA ZAKOŃCZENIE: Metody badawcze a postęp nauki	115
Rejestracja aktywności mózgu	108		

Rozdział 4

Genetyka, ewolucja, rozwój i plastyczność 120

Podrozdział 4.1. Genetyka a ewolucja zachowania	121		
Genetyka mendelowska	121	Jak geny wpływają na zachowanie	128
Geny sprzężone z płcią i geny związane z płcią	123	Ewolucja zachowania	129
Zmiany genetyczne	124	Częste nieporozumienia na temat ewolucji	129
Epigenetyka	124	Psychologia ewolucyjna	131
Czynniki dziedziczne i środowiskowe	126	NA ZAKOŃCZENIE: Geny i zachowanie	134
Modyfikacje środowiskowe	128		
Podrozdział 4.2. Rozwój układu nerwowego	137		
Dojrzewanie układu nerwowego kręgowców	137	Różnicowanie się kory mózgu	146
Wzrost i rozwój neuronów	138	Wpływ doświadczenia na procesy rozwojowe	147
Nowe neurony w późniejszym życiu	139	Doświadczenie a rozrost drzewka dendrytycznego	147
Odnajdywanie drogi przez aksony	140	Wpływ szczególnych doświadczeń	149
Chemiczne sterowanie migracją aksonów	140	Rozwój mózgu a rozwój zachowania	154
Rywalizacja pomiędzy aksonami jako zasada ogólna	143	Okres dojrzewania	154
Determinanty przetrwania neuronów	143	Starość	155
Wrażliwość rozwijającego się mózgu	145	NA ZAKOŃCZENIE: Rozwój mózgowia	156
Podrozdział 4.3. Plastyczność po uszkodzeniu mózgu	161		
Uszkodzenie mózgu i regeneracja w perspektywie krótkoterminowej	161	Pączkowanie kolaterali	164
Osłabianie negatywnych skutków udaru mózgu	161	Nadwrażliwość odnerwieniowa	165
Mechanizmy późniejszej regeneracji	163	Reorganizacja reprezentacji zmysłowych a kończyny fantomowe	165
Zwiększona stymulacja mózgu	164	Wyczone zachowania kompensacyjne	168
Odrastanie aksonów	164	NA ZAKOŃCZENIE: Uszkodzenia i regeneracja mózgu	169

Rozdział 5

Wzrok 174

Podrozdział 5.1. Kodowanie wzrokowe	175		
Ogólne prawa percepcji	175	Teoria trichromatyczna (Younga–Helmholtza)	182
Oko i jego połączenia z mózgiem	176	Teoria przeciwstawnych procesów	184
Połączenia nerwowe w siatkówce	176	Teoria retinex	186
Dołek środkowy i część obwodowa siatkówki	178	Zaburzenia widzenia barwnego	187
Receptory wzrokowe: pręciki i czopki	180	NA ZAKOŃCZENIE: Receptory wzrokowe	188
Widzenie barwne	181		

Podrozdział 5.2. Jak mózg przetwarza informacje wzrokowe	192		
Zarys anatomii układu wzrokowego ssaków	192	Brak doświadczeń wzrokowych w jednym oku	203
Przetwarzanie w siatkówce	193	Brak doświadczeń wzrokowych w obu oczach	203
Dalsze przetwarzanie	195	Nieskorelowana stymulacja dwojga oczu	203
Pierwszorzędowa kora wzrokowa	197	Ograniczenie zestawu wzorców na wczesnym etapie rozwoju	204
Proste i złożone pola recepcyjne	198	Upośledzenie widzenia u noworodka i jego długofalowe skutki	205
Kolumnowa organizacja kory wzrokowej	200		
Czy komórki kory wzrokowej są detektorami cech?	201		
Rozwój kory wzrokowej	202		
		NA ZAKOŃCZENIE: Rozumienie wzroku dzięki zrozumieniu schematu połączeń	206
Podrozdział 5.3. Przetwarzanie równoległe w korze wzrokowej	210		
Strumień grzbietowy i strumień brzuszny	210	Percepcja ruchu	215
Szczegółowa analiza kształtu	211	Środkowa kora skroniowa	215
Dolna kora skroniowa	211	Ślepotą na ruch	215
Rozpoznawanie twarzy	213	NA ZAKOŃCZENIE: Aspekty widzenia	217

Rozdział 6

Inne układy sensoryczne 222

Podrozdział 6.1. Słuch	223		
Dźwięk i ucho	223	Lokalizacja źródła dźwięku	229
Fizyka i psychologia dźwięku	223	Różnice indywidualne	231
Budowa ucha	224	Głuchota	231
Percepcja wysokości dźwięku	225	Słuch i uwaga w podeszłym wieku	232
Kora słuchowa	227	NA ZAKOŃCZENIE: Po co nam słuch?	233
Podrozdział 6.2. Zmysły mechaniczne	236		
Układ równowagi	236	Ból	241
Czucie somatyczne	237	Bodźce i szlaki w rdzeniu kręgowym	241
Receptory czuciowe	237	Ból emocjonalny	242
Łaskotki	239	Sposoby łagodzenia bólu	244
Czucie somatyczne w ośrodkowym układzie nerwowym	239	Sensytyzacja bólu	247
		Swędzenie	247
		NA ZAKOŃCZENIE: Zmysły mechaniczne	248
Podrozdział 6.3. Zmysły chemiczne	251		
Smak	251	Receptory węchowe	258
Receptory smaku	251	Kodowanie informacji węchowych	260
Ile jest rodzajów receptorów smaku?	252	Przesyłanie informacji węchowych do mózgu	260
Mechanizm działania receptorów smaku	254	Różnice indywidualne	261
Kodowanie smaku w mózgu	255	Feromony	261
Różnice indywidualne we wrażliwości smakowej	255	Synestezja	262
Węch	257		
		NA ZAKOŃCZENIE: Zmysły jako sposoby poznawania świata	264

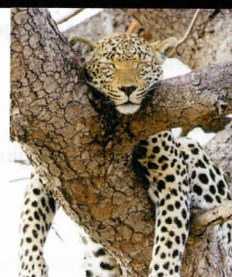

Rozdział 7

Ruch 268

Podrozdział 7.1. Kontrola ruchowa	269		
Mięśnie i ich ruchy	269	Ruchy dowolne i mimowolne	273
Mięśnie szybko- i wolnokurczliwe	271	Ruchy o różnej podatności na sprzężenie zwrotne	274
Sterowanie mięśniami przez proprioceptory	272	Sekwencje zachowań	274
Rodzaje ruchów	273	NA ZAKOŃCZENIE: Kategorie ruchu	275
Podrozdział 7.2. Mózgowe mechanizmy kontroli ruchowej	277		
Kora mózgu	277	Mózdzek	284
Planowanie ruchu	279	Funkcje niezwiązane z ruchem	286
Hamowanie ruchu	280	Mikrostruktura mózdzku	286
Neurony lustrzane	281	Jądra podstawy	288
Drogi nerwowe biegnące z mózgu do rdzenia kręgowego	282	Obszary mózgu a nabywanie umiejętności ruchowych	290
		Świadome podejmowanie decyzji a ruch	290
		NA ZAKOŃCZENIE: Kontrola ruchowa a procesy poznawcze	293
Podrozdział 7.3. Zaburzenia ruchowe	297		
Choroba Parkinsona	297	Inne metody leczenia	299
Przyczyny choroby	297	Choroba Huntingtona	300
Leczenie L-dopą	298	Czynniki dziedziczne a badania przedobjawowe	301
		NA ZAKOŃCZENIE: Zaburzenia ruchowe to nie tylko zaburzenia ruchu	303

Rozdział 8

Sen i czuwanie 306

Podrozdział 8.1. Rytmu snu i czuwania	307		
Rytm endogenne	307	Mechanizmy zegara biologicznego	313
Nastawianie i przestawianie zegara biologicznego	308	Jądro nadskrzyżowaniowe (SCN)	313
Jet lag (choroba transatlantycka)	310	W jaki sposób światło resetuje SCN	313
Praca zmianowa	311	Biochemia rytmu okołodobowego	315
Ranne ptaszki i nocne marki	311	Melatonina	316
		NA ZAKOŃCZENIE: Cykle snu i czuwania	317
Podrozdział 8.2. Fazy snu i ich mechanizmy mózgowo	320		
Sen a inne stany nieobecnej świadomości	320	Zaburzenia snu	329
Fazy snu	320	Bezdech senny	329
Sen paradoksalny, sen REM	322	Narkolepsja	330
Mózgowe mechanizmy czuwania, pobudzenia i snu	324	Okresowe ruchy kończyn we śnie (mioklonie nocne)	331
Mózgowe struktury pobudzenia i uwagi	324	Zaburzenia zachowania we śnie REM	331
Sen a hamowanie aktywności mózgu	326	Lęki nocne i lunatykowanie	331
Aktywność mózgu podczas snu REM	327	NA ZAKOŃCZENIE: Fazy snu	332

Podrozdział 8.3. Po co nam sen? Po co nam faza REM?**Po co nam marzenia senne?**

	335		
Funkcje snu	335	Funkcje snu REM	339
Sen a oszczędzanie energii	335	Marzenia senne w ujęciu biologicznym	340
Analogiczny do snu: sen zimowy	335	Hipoteza aktywacji i syntezy	341
Różnice gatunkowe w zakresie snu	336	Hipoteza neurokognitywna	341
Sen a pamięć	338		

NA ZAKOŃCZENIE: Nasze ograniczone rozumienie samych siebie 342

Rozdział 9**Regulacja wewnętrzna 346****Podrozdział 9.1. Regulacja temperatury**

	347		
Homeostaza i allostaza	348	Zalety stałej wysokiej temperatury ciała	351
Kontrola temperatury ciała	349	Mechanizmy mózgowe	352
Przeżycie w warunkach ekstremalnego zimna	350	Gorączka	353

NA ZAKOŃCZENIE: Łączenie mechanizmów fizjologicznych i behawioralnych 354

Podrozdział 9.2. Pragnienie

	357		
Mechanizmy regulacji wody	357	Pragnienie hipowolemiczne i specyficzny głód sodu	359
Pragnienie osmotyczne	357	NA ZAKOŃCZENIE: Psychologia i biologia pragnienia	361

Podrozdział 9.3. Głód

	363		
Trawienie a wybór pożywienia	364	Mechanizmy mózgowe	370
Spożywanie produktów mlecznych	364	Jądro łukowate i jądro przykomorowe podwzgórza	371
Wybór pożywienia a zachowanie	365	Boczne podwzgórze	373
Krótkoterminowa i długoterminowa regulacja odżywiania	366	Przyśrodkowe okolice podwzgórza	375
Jama ustna	366	Zaburzenia odżywiania	376
Żołądek i jelita	367	Wpływ czynników dziedzicznych na wagę ciała	377
Glukoza, insulina i glukagon	367	Metody odchudzania	377
Leptyna	369	Bulimia	378
		Anoreksja	379
		NA ZAKOŃCZENIE: Rozproszona kontrola łaknienia	380

Rozdział 10**Zachowania reprodukcyjne 386****Podrozdział 10.1. Płeć i hormony**

	387		
Strukturalne oddziaływanie hormonów płciowych	389	Kobiety	396
Różnice płciowe w mózgu	391	Wpływ hormonów płciowych na cechy niezwiązane z płcią	398
Różnice płciowe w zabawie	393	Zachowania rodzicielskie	399
Aktywizujące oddziaływanie hormonów płciowych	395		
Mężczyźni	395		

NA ZAKOŃCZENIE: Zachowania i motywacje reprodukcyjne 402

Podrozdział 10.2. Zróżnicowanie zachowań seksualnych	406		
Ewolucyjne interpretacje zachowań związanych z doбором partnerów	406	Kwestie związane z przypisywaniem płci i wychowaniem	410
Zainteresowanie wieloma partnerami	406	Niezgodności w wyglądzie zewnętrznych cech płciowych	411
Czego mężczyźni i kobiety szukają u swojego partnera	407	Orientacja seksualna	412
Różnice w zazdrości	407	Różnice behawioralne i anatomiczne	413
Wykształcone w toku ewolucji czy wyuczone?	407	Czynniki genetyczne	413
Tożsamość płciowa i zachowania zróżnicowane płciowo	408	Aspekt ewolucyjny	414
Interseksualizm	408	Czynniki prenatalne	414
Zainteresowania i preferencje dziewcząt z CAH	409	Budowa mózgu	416
Zespół feminizujących jąder	410	NA ZAKOŃCZENIE: Nie wszyscy jesteśmy tacy sami	418

Rozdział 11

Zachowania emocjonalne 424

Podrozdział 11.1. Co to jest emocja?	425		
Emocje a układ autonomiczny	425	Czy pojęcie emocji jest użyteczne?	428
Czy pobudzenie fizjologiczne jest konieczne do wzbudzenia emocji?	426	Czy istnieją emocje podstawowe?	429
Czy pobudzenie fizjologiczne jest wystarczające do wzbudzenia emocji?	427	Funkcje emocji	431
		Emocje a decyzje moralne	432
		NA ZAKOŃCZENIE: Emocje a układ nerwowy	434
Podrozdział 11.2. Zachowania agresywne i obronne	437		
Zachowania agresywne	437	Różnice indywidualne w reakcjach ciała migdałowego i lękliwości	445
Dziedziczność i środowisko a przemoc	437	Uszkodzenie ciała migdałowego u człowieka	446
Wpływ hormonów	438	Zaburzenia lękowe	448
Synapsy serotoninerdyczne a zachowania agresywne	440	Uśmierzenie lęku	450
Testosteron, serotonina i kortyzol	441	Środki farmakologiczne	450
Strach i lęk	441	Alkohol a lęk	451
Rola ciała migdałowego u gryzoni	442	NA ZAKOŃCZENIE: Manipulowanie emocjami	451
Badania ciała migdałowego u małp	444		
Reakcje ciała migdałowego człowieka na bodźce wzrokowe	444		
Podrozdział 11.3. Stres i zdrowie	455		
Stres i ogólny zespół adaptacyjny	455	Wpływ stresu na układ odpornościowy	458
Stres a oś podwzgórzowo-przysadkowo-nadnerczowa	456	Radzenie sobie ze stresem	459
Układ odpornościowy	456	NA ZAKOŃCZENIE: Emocje a reakcje organizmu	459

Rozdział 12

Uczenie się, pamięć i inteligencja 464

Podrozdział 12.1. Uczenie się, pamięć i utrata pamięci	465		
Problem lokalizacji śladów pamięciowych	465	Pamięć robocza	471
Lashley i poszukiwanie engramu	466	Utrata pamięci	472
Współczesne poszukiwania engramu	468	Zespół Korsakowa	472
Typy pamięci	470	Choroba Alzheimera	473
Pamięć krótkotrwała i długotrwała	470	Amnezja dziecięca	475
Nasze niestałe poglądy na konsolidację	470	NA ZAKOŃCZENIE: Pamięć i zapominanie	476
Podrozdział 12.2. Hipokamp i prążkowie	479		
Utrata pamięci po uszkodzeniu hipokampa	479	Prążkowie	487
Teorie funkcji hipokampa	483	Inne obszary mózgu a pamięć	488
Orientacja przestrzenna	484	NA ZAKOŃCZENIE: Uszkodzenia mózgu a pamięć	489
Podrozdział 12.3. Przechowywanie informacji w układzie nerwowym	492		
Ślepe uliczki i porzucone kopalnie	492	Sensytyzacja u <i>Aplysia</i>	495
Uczenie się a synapsy hebbowskie	493	Długotrwałe wzmocnienie synaptycznej kręgowców	496
Komórkowe mechanizmy modyfikacji zachowania u bezkręgowców	494	Mechanizmy biochemiczne	496
<i>Aplysia</i> jako zwierzę eksperymentalne	494	Poprawianie pamięci	500
Habitacja u <i>Aplysia</i>	495	NA ZAKOŃCZENIE: Fizjologia pamięci	501
Podrozdział 12.4. Inteligencja	505		
Wielkość mózgu a inteligencja	505	Genetyka a inteligencja	508
Porównanie gatunków	505	Ewolucja mózgu	509
Dane dotyczące ludzi	507	NA ZAKOŃCZENIE: Dlaczego jesteśmy tacy inteligentni?	510

Rozdział 13

Funkcje poznawcze 514

Podrozdział 13.1. Asymetria mózgu i język	515		
Lewa półkula i prawa półkula	515	Zwierzęta spoza rzędu naczelnych	523
Asymetrie anatomiczne mózgu	516	Ewolucja ludzkiego języka	525
Asymetria dróg wzrokowych i słuchowych	516	Czy język jest produktem ubocznym inteligencji?	525
Spoidło wielkie a komisurotomia	517	Język jako specjalizacja	526
Rozszczepione półkule: rywalizacja i współpraca	520	Okres krytyczny dla nauki języka	527
Prawa półkula	520	Uszkodzenia mózgu a język	528
Ostrożnie z uogólnieniami!	521	Afazja Broki (afazja ruchowa)	528
Ewolucja języka	521	Afazja Wernickego (afazja czuciowa)	530
Szympansy	522	Dysleksja	531
Szympansy karłowate (bonobo)	522	NA ZAKOŃCZENIE: Język a mózg	532

Podrozdział 13.2. Procesy świadome i nieświadome	535		
Relacja mózg–umysł	535	Dychotomiczność świadomości	540
Świadomość percepcyjna	537	Czasowy aspekt świadomości	540
Eksperymenty z wykorzystaniem maskowania	537	Ludzie świadomi i nieświadomi	541
Eksperymenty z wykorzystaniem rywalizacji		Uwaga	542
obuocznej	538	Mózgowe ośrodki kontroli uwagowej	542
Przetwarzanie percepcyjne poza uwagą	540	Pomijanie stron	543

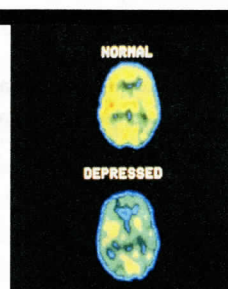
NA ZAKOŃCZENIE: Zwracanie uwagi na uwagę i bycie świadomym świadomości 545

Podrozdział 13.3. Podejmowanie decyzji

a neurobiologia społeczna	548		
Decyzje percepcyjne	548	Biologia miłości	551
Decyzje oparte na wartościowaniu	549	Empatia i altruizm	552
		NA ZAKOŃCZENIE: Biologia decyzji i zachowań społecznych	553

Rozdział 14

Zaburzenia psychiczne 558

Podrozdział 14.1. Nadużywanie substancji

psychoaktywnych	559		
Mechanizmy działania substancji psychoaktywnych	559	Rola dopaminy	562
Predyspozycje	559	Głód narkotykowy	564
Wpływ genów	560	Tolerancja i odstawienie	564
Wpływ środowiska	560	Leczenie	565
Behawioralne predyktory nadużywania	561	Farmakologiczne leczenie alkoholizmu	565
Mechanizmy synaptyczne	561	Farmakologiczne leczenie uzależnienia od opiatów	566
		NA ZAKOŃCZENIE: Rola czynników psychologicznych i biologicznych	566

Podrozdział 14.2. Zaburzenia nastroju

Choroba afektywna jednobiegunowa (depresja)	570	Jak skuteczne są leki przeciwdepresyjne?	575
Czynniki genetyczne	571	Alternatywy dla leków przeciwdepresyjnych	576
Nieprawidłowy wzorec dominacji półkulowej	572	Ćwiczenia fizyczne i dieta	578
Leki przeciwdepresyjne	572	Choroba afektywna dwubiegunowa	580
Rodzaje leków przeciwdepresyjnych	572	Leczenie	580
Jak działają leki przeciwdepresyjne?	574	NA ZAKOŃCZENIE: Mózg na huśtawce nastrojów	581

Podrozdział 14.3. Schizofrenia

Problem diagnozy	585	Niewielkie nieprawidłowości anatomiczne mózgu	591
Diagnostyka różnicowa schizofrenii	586	Długofalowy przebieg choroby	591
Dane demograficzne	587	Przebieg wczesnych faz rozwojowych a późniejsze zaburzenia psychiczne	592
Czynniki genetyczne	587	Leczenie	593
Badania rodzin	587	Leki przeciwpsychotyczne a dopamina	593
Schizofrenia u adoptowanych dzieci	588	Leki przeciwpsychotyczne drugiej generacji	594
Próby zlokalizowania genu	588	Rola glutaminianu	595
Hipoteza neurorozwojowa	589	NA ZAKOŃCZENIE: Wiele niewyjaśnionych tajemnic	596
Środowisko prenatalne i neonatalne	589		

Podrozdział 14.4. Zaburzenia ze spektrum autyzmu

Objawy i charakterystyka	600	Leczenie	602
Etiologia	601	NA ZAKOŃCZENIE: Rozwój a zaburzenia	602

Dodatek A

Chemia w skrócie 605

Wprowadzenie	605	Właściwości chemiczne atomów węgla	608
Pierwiastki i związki chemiczne	605	Reakcje chemiczne w organizmie	609
Atomy i cząsteczki	607	Rola ATP	610
Jony i wiązania chemiczne	607		

Dodatek B

Zasady postępowania w badaniach z udziałem zwierząt i ludzi przyjęte przez Society for Neuroscience 611

Wprowadzenie	611	Zalecane materiały źródłowe	612
Zasady postępowania w badaniach neurobiologicznych z udziałem zwierząt	611	Zasady ogólne	613
Lokalna komisja etyczna	612	Zasady postępowania w badaniach neurobiologicznych z udziałem ludzi	613
Inne prawa, przepisy i zasady	612	Zalecane materiały źródłowe	613

Bibliografia 611**Indeks rzeczowy/Słowniczek** 703**Indeks nazwisk** 729